

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9Co/46/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114211327
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Šebeň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8114211327.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Šebeňa a členov senátu JUDr. Milana Majerníka a JUDr. Mareka Kohúta ako sudcu spravodajcu, v právnej veci navrhovateľa: CD Consulting, s.r.o., so sídlom Politických vězňů 1272/21, Nové Město, Praha 1, Česká republika, IČO: 264 29 705, právne zastúpeného spoločnosťou Fridrich Paľko s.r.o., so sídlom Bratislava 811 09, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421, proti odporkyni: O. L., nar. X.X.XXXX, bytom A., A. C. XXXX/X, toho času na neznámom mieste, v konaní zastúpená opatrovníčkou O. P., súdnou tajomníčkou Okresného súdu vo Z. v konaní o zaplatenie zmenkového úroku o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 28C/126/2014-36 zo dňa 27.10.2014, takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o zamietnutí žaloby na zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne za obdobie po 22.11.2010.

V prevyšujúcej časti rozsudok súdu prvého stupňa z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom zamietol návrh. a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že navrhovateľ dňa 17.4.2014 tlačivom A - návrhom na uplatnenie pohľadávky (vzor je prílohou nariadenia európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 8614/2007 z 11.7.2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu) žiadal, aby súd zaviazal odporkyňu na zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,25% denne zo sumy 1.276,57 Eur od 29.9.2010 do 14.11.2010, zo sumy 1.182,57 Eur od 15.11.2010 do 10.1.2011, zo sumy 1.125,57 Eur od 11.1.2011 do 8.2.2011, zo sumy 1.031,57 Eur od 9.2.2011 do 8.3.2011, zo sumy 937,57 Eur od 9.3.2011 do 10.4.2011, zo sumy 843,57 Eur od 11.4.2011 do 8.5.2011, zo sumy 749,57 Eur od 9.5.2011 do 7.6.2011, zo sumy 655,57 Eur od 8.6.2011 do 10.7.2011, zo sumy 561,57 Eur od 11.7.2011 do 7.8.2011, zo sumy 467,57 Eur od 8.8.2011 do 8.9.2011, zo sumy 373,57 Eur od 9.9.2011 do 9.10.2011, zo sumy 310,57 Eur od 10.10.2011 do 8.11.2011, zo sumy 278,57 Eur od 9.11.2011 do 7.12.2011, zo sumy 245,57 Eur od 8.12.2011 do 9.1.2012, zo sumy 210,57 Eur od 10.1.2012 do 7.2.2012, zo sumy 182,57 Eur od 8.2.2012 do 7.3.2012, zo sumy 156,57 Eur od 8.3.2012 do 9.4.2012, zo sumy 130,57 Eur od 10.4.2012 do 10.5.2012, zo sumy 105,57 Eur od 11.5.2012 do 7.6.2012, zo sumy 68,57 Eur od 8.6.2012 do 9.7.2012, zo sumy 44,57 Eur od 10.7.2012 do 7.8.2012, zo sumy 18,57 Eur od 8.8.2012 do 9.9.2012.

Žiadal priznať aj úrok z omeškania vo výške 6% ročne zo zmenkovej sumy 1.276,57 Eur od 22.11.2010 do 10.1.2011, zo sumy 1.125,57 Eur od 11.1.2011 do 8.2.2011, zo sumy 1.031,57 Eur od 9.2.2011 do 8.3.2011, zo sumy 937,57 Eur od 9.3.2011 do 10.4.2011, zo sumy 843,57 Eur od 11.4.2011 do 8.5.2011,

zo sumy 749,57 Eur od 9.5.2011 do 7.6.2011, zo sumy 655,57 Eur od 8.6.2011 do 10.7.2011, zo sumy 561,57 Eur od 11.7.2011 do 7.8.2011, zo sumy 467,57 Eur od 8.8.2011 do 8.9.2011, zo sumy 373,57 Eur od 9.9.2011 do 9.10.2011, zo sumy 310,57 Eur od 10.10.2011 do 8.11.2011, zo sumy 278,57 Eur od 9.11.2011 do 7.12.2011, zo sumy 245,57 Eur od 8.12.2011 do 9.1.2012, zo sumy 210,57 Eur od 10.1.2012 do 7.2.2012, zo sumy 182,57 Eur od 8.2.2012 do 7.3.2012, zo sumy 156,57 Eur od 8.3.2012 do 9.4.2012, zo sumy 130,57 Eur od 10.4.2012 do 10.5.2012, zo sumy 105,57 Eur od 11.5.2012 do 7.6.2012, zo sumy 68,57 Eur od 8.6.2012 do 9.7.2012, zo sumy 44,57 Eur od 10.7.2012 do 7.8.2012, zo sumy 18,57 Eur od 8.8.2012 do 9.9.2012, bez sumy 346,43 Eur, ktoré odporkyňa už na úrokoch zaplatila a zmenkovú odmenu vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, teda 4,26 Eur a náhradu trov konania v časti zaplateného súdneho poplatku vo výške 16,50 Eur a náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 142,78 Eur s DPH.

Prvostupňový súd ďalej uviedol, že dňa 17.2.2010 odporkyňa uzavrela úverovú zmluvu, veriteľom bola spoločnosť Pohotovosť s.r.o.. Odporkyňa dňa 17.2.2010 vystavila vlastnú zmenku obsahom ktorej je jej záväzok zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad spoločnosti POHOTOVOSŤ s.r.o. sumu 1.576,57 Eur a zmenkový úrok 0,25% denne od 29.9.2010. Predmetná zmenka bola žalovanou vystavená ako vistazmenka a bola opatrená doložkami „bez protestu“ a „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“, pričom za miesto platenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Z rubovej strany zmenky vyplýva, že spoločnosť POHOTOVOSŤ, s.r.o. indosovala zmenku na rad žalobcu. Listina má znaky vzorového tlačiva, do ktorého boli rukou vpísané údaje: dátum a miesto vystavenia, identifikačné údaje vystaviteľa, jeho podpis. Zmenková suma vyjadrená číslom aj slovami a dátum začiatku úročenia zmenkového úroku sú v listine uvedené odlišným tlačným písmom ako zvyšok vzorového tlačiva. Odporkyňa doposiaľ zaplatila istinu a na úrokoch 346,43 Eur.

K vyplneniu zmenky došlo na základe bodu 13 VÚP pôvodného veriteľa, ktorý obsahuje dohodu o vyplnení zmenky. V ňom sa uvádza nasledovné: „na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky vyplývajúceho z úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi vystaviteľ vystavil dve zmenky, v ktorých nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Ručiteľ je z takto vystavených zmeniek zaviazaný ako zmenkový ručiteľ. Remitent má právo uplatniť si celý svoj peňažný nárok vyplnením ktorejkoľvek zmenky. Zmluvné strany a ručiteľ sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na prvej zo zmeniek remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane dlh splatný okamžite, tj. keď dlžník neuhradí včas 4 po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia prvej zo zmeniek. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na prvej zo zmeniek remitent tak, že ním bude deň, keď v zmysle bodu 4 týchto podmienok sa stal splatný celý dlh.“ Napriek záveru o splnení formálnych náležitostí platnej zmenky prvostupňový súd podrobil súdnej kontrole aj dohodu o vyplňovanom práve zmenky vyplývajúcej z článku 14 VÚP remitenta. Ako už ním bolo konštatované, pri uzatváraní príslušnej úverovej zmluvy a v súvislosti s ňou aj vystavenie zmenky ide o spotrebiteľský právny vzťah a preto je potrebné aplikovať aj normy na ochranu práv spotrebiteľov. Úverovú zmluvu, na zabezpečenie ktorej bola vystavená predmetná zmenka je podľa súdu prvého stupňa potrebné posúdiť podľa zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (v danom prípade od 1.1.2010 do 10.6.2010). Súd zastáva názor, že spotrebiteľovi sa musí poskytnúť ochrana pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami aj v prípade, ak sa uplatňuje právo zo zmenky. Zmenka má síce formálne náležitosti platnej zmenky, no je nepochybné, že táto vznikla, resp. bola vystavená na základe spotrebiteľského vzťahu. Stále je totiž potrebné aplikovať čl. 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS a chrániť spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Vychádzajúc z tohto princípu preto pri kolízii zmenkového práva so spotrebiteľskými právami žalovanej musí mať prednosť ochrana práv spotrebiteľa. Dohodu o vyplňovanom práve zmenky prvostupňový súd vyhodnotil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku s poukazom na § 53 ods. 1 OZ. Predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere totiž podľa neho nemá nemá obligatórne náležitosti, ktoré sú uvedené v § 4 ods. 2 písm. g/, h/, i/,j/ zákona č. 258/2001 Z.z., čo spôsobuje, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov a teda spotrebiteľ má vrátiť len sumu poskytnutého úveru. Zmenka však túto skutočnosť nezohľadňuje a dokonca umožňuje aj vymáhať zmenkový úrok 0,25% denne, čo je ročne 91,25%. Nepochybne takýto zmenkový úrok je v rozpore so zásadou dobrých mravov, čo spôsobuje jeho neplatnosť (§ 39OZ v návaznosti na § 3 ods. 1 OZ). Dohoda o vyplňovanom práve zmenky bola uvedená vo VÚP, teda formulári, ktorý spracoval právny predchodca žalobcu a žalovaná nemala možnosť ich ovplyvniť. Nepochybne teda táto podmienka

nebola individuálne dojednaná a nepochybne spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov v neprospech spotrebiteľa práve pre nezohľadnenie práv spotrebiteľa a umožnenie vymáhať plnenia, ktoré sú v rozpore so zákonom (či už pre spomínanú neplatnosť dohody o zmenkovom úroku alebo pre dôsledok chýbajúcich obligatórnych náležitostí zmluvy). Uvedená zmluvná podmienka je teda neplatná s poukazom na § 53 ods. 6 OZ. Ak je neplatná dohoda o vyplňacom práve blankozmenky, neplatná je aj samotná zmenka. Tento záver možno prijať aj vzhľadom na právny záver vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu SR 4Obo 161/2007 zo dňa 6.5.2008. Najvyšší súd v danom prípade mal za to, že z neplatnej úverovej zmluvy nemohlo žalobcovi vzniknúť právo na vyplnenie blankozmenky a neplatnosť úverovej zmluvy vyvodil z nerovnosti podmienok účastníkov zmluvy v dôsledku neprímerane vysokého poplatku za spracovanie a vedenie úveru, v dôsledku čoho považoval zmluvu za priečiacu sa dobrým mravom a zásadám poctivého obchodného styku. Dohodu o vyplňacom práve blankozmenky a tým aj samotnú zmenku možno podľa súdu prvého stupňa považovať za neplatnú považovať za neplatnú aj pre obchádzanie zákona (§ 39 OZ). O obchádzanie zákona ide, ak právny úkon síce neodporuje výslovnému zneniu zákona, avšak svojimi dôsledkami sleduje ten cieľ, aby zákon dodržaný nebol. V danom prípade vystavením zmenky sa právny predchodca navrhovateľa snažil vyhnúť posudzovaniu platnosti úverovej zmluvy a aplikácii zákona o spotrebiteľských úveroch dôsledkom čoho je, že odporkyňa by veriteľovi mala vrátiť len sumu poskytnutého úveru pre nedodržanie obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Takýto postup navrhovateľa nemôže požívať právnu ochranu (§ 3 ods. 1 OZ) a keďže navrhovateľ si uplatnil právo výslovne zo zmenky a tú súd považoval za neplatnú, jeho žalobu zamietol. V danom prípade bol odporkyňi poskytnutý úver, z ktorého uhradila 346,43 Eur. Zmenka bola vystavená na sumu 1.276,57 Eur. Zmenka je preto v rozpore so zákonom a preto s poukazom na § 39 OZ je absolútne neplatným právnym úkonom. Pokiaľ sa týka skutočností tvrdených žalobcom o tom, že v zmysle zmenkového šekového zákona platí zásada abstraktnosti zmenkových záväzkov, čo znamená, že v prípade zmenky ide o záväzky celkom oddelené od všeobecných záväzkových vzťahov, ktoré viedli k jej vzniku, čo platí aj pre zmenky zabezpečovacie, súd dodáva, že nemožno s týmto tvrdením súhlasiť, pokiaľ sa jedná o oblasť práva, ktorú upravujú tzv. spotrebiteľské zákony. Tu prvostupňový súd poukazuje aj na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, ktorý v obdobných veciach poukázal na skutočnosť, že takéto plnenie by bolo v rozpore s dobrými mravmi a jednalo by sa o plnenie právom nedovolené. Zo spisového materiálu vyplynulo, že nároky, ktoré uplatňuje žalobca v tomto konaní, sú určite neprímerané alebo možno ich hodnotiť ako neprímerané sankcie vo vzťahu k žalovanému a takéto konanie nemôže požívať súdnu ochranu, nakoľko je v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 Občianskeho zákonníka). Z dôvodu, že sa jedná o spotrebiteľský vzťah upravený spotrebiteľským právom, je nutné vychádzať z úverovej zmluvy, ktorá bola základom pre vystavenie zmenky, a ktorú súd vyhodnotil ako bezúročnú a bez poplatkov a samotnú zmenku ako neplatnú pre rozpor so zákonom, a preto nebolo možné priznať ani ďalšie položky, ktoré uplatňoval žalobca v tomto konaní, a teda aj zákonný úrok vo výške 6 % ročne, ako aj zmenkovú odmenu vo výške 5,09 Eur.

Výrok o trovách konania odôvodnil prvostupňový súd podľa § 142 ods. 1 O.s.p., úspešná odporkyňa si náhradu trov konania neuplatnila, preto súd rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ. Navrhol rozsudok zmeniť tak, že sa návrhu na uplatnenie pohľadávky v celom rozsahu vyhovie, a že sa mu prizná náhrada trov odvolacieho konania. Ako dôvod uviedol, že dokazovanie v sporovom konaní je ovládané prejednávajúcou zásadou, čo znamená, že súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Súdu neuvádza, na základe návrhu, ktorej zo strán vykonal dokazovanie „listinnými dokladmi“, alebo či tieto dôkazy vykonal na základe vlastného uváženia. Súdu musí k otázke vykonávania iných, ako účastníkmi navrhnutých dôkazov, pristupovať vyvážene, aby nedošlo k narušeniu rovnosti strán v spore. Navrhovateľ predložil ako dôkaz svojich nárokov uplatnenú zmenku, ktorou, keďže táto spĺňa všetky formálne a materiálne náležitosti predpokladané zákonom č. 191/1950 Zb., dokázal jasne, úplne a zrozumiteľne svoje právo na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva. Voči forme a obsahu zmenky zo strany odporcu nebolo žiadnych námietok a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonávanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. V danej veci súd mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Odporca mohol na základe čl. 5 ods. 3, 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke. Ak tak neurobila, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej v Nariadení. Súdu samotný nie je legitimizovaný na to,

aby postupom podľa § 120 ods. 1 veta prvá in fine O.s.p. vznášal námietky voči zmenke za odporcu. Ak tak súd učinil, ide o porušenie princípu kontradiktórnosti súdneho konania a rovnosti účastníkov konania. Súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhov odporkyne a bez legitímneho podnetu na farchu navrhovateľa vykonal dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter odporkyne ako spotrebiteľa. Odporkyňa sa tejto obrany nedovoľovala, uplatnenú pohľadávku nerozporovala. Súd iniciatívne rozširoval okruh dokazovaných skutočností v tom smere, aby získal pre neho dostatočný podklad pre zamietnutie návrhu na uplatnenie pohľadávky. Uvedené správanie súdu je neprijateľné v právnom štáte, predstavuje výrazný zásah do práva na spravodlivý súdny proces, ktoré je garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských a základných slobôd. Súdom uvádzané údajne nesporné skutočnosti neboli tvrdením ani jedného z účastníkov. Súd tieto údajne nesporné fakty vyabstrahoval z dokazovania, ktoré si sám navrhol. Odporkyňa, ani navrhovateľ sa k týmto skutočnostiam nevyjadrili. Súd dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácii príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. Predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah. Súd predovšetkým ignoroval § 17 ZŠZ, z ktorého vyplýva, že odporca vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jej vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže tak v sporovom konaní nemôže činiť odporca, tým menej tak môže činiť sám súd. V tejto súvislosti odkázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR spisovej značky 5 Obo/3/2008 zo dňa 22.10.2008. Je síce prípustné za určitých okolností uplatňovať tzv. kauzálne námietky voči navrhovateľovi, avšak námietka musí byť vznesená zo strany odporcu a predovšetkým odporca v tejto situácii nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Nie je prípustné, aby túto úlohu prevzal súd a suploval aktivitu odporcu. Súd porušuje poučovaciu povinnosť súdu prekročením § 5 ods.1 O.s.p.. Súd porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, súd prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa Nariadenia vykonané bez návrhu. Poukázal v tejto súvislosti na rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 22.8.2002 sp. zn. 25Cdo/1839/2000, kde pri rozhodovaní vychádzal z rovnakej právnej úpravy, aká je aplikovateľná aj v tomto konaní. Pokiaľ súd odkázal na Nález Ústavného súdu Českej republiky IV.ÚS 457/10 je dôležité uviesť, že vo veci, ktorou sa zaoberal Ústavný súd ČR, došlo zo strany odporcu k obrane - odporca vzniesol námietky voči zmenkovému platobnému rozkazu. Podobne aj v konaní Pl.ÚS 16/12 ide o postup podľa skráteného konania, kde sa Ústavný súd ČR zaoberal návrhom na zrušenie § 175 O.s.p.. Vo veci navrhovateľ podal námietky voči zmenkovému platobnému rozkazu v rámci stanovenej zákonnej trojdňovej lehoty. Samotný zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z. z. pripúšťa, aby na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase jej vyplnenia. Z uvedeného vyplýva, že prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blankozmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňovacom práve. Vyplýva to z formulácie § 4 ods. 6 zákona a spojenia „v čase vyplnenia“ zo slov „vyplnenú veriteľom“, z ktorej je zrejmé, že zákonodarca pripúšťa, že zmenky budú vyplňované dodatočne po vystavení, pretože inak by použil spojenie „v čase vystavenia“, resp. by vylúčil vyplňovanie zo strany veriteľa. Z uvedeného vyplýva, že dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemôže byť ani neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, pretože právna úprava explicitne pripúšťala používanie blankozmeniek. Z ustanovenia § 153 ods. 2 O.s.p. vyplýva, že vyhlásenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky je prípustné, len ak ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy. V tomto konaní sa prejednáva spor zo zmenky, a ak súd sám vykonal dôkazy spotrebiteľskou zmluvou bez možnosti navrhovateľa sa k ním vyjadriť, nie je možné uzavrieť, že ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy. V prípade, ak by výrok o vyhlásení zmluvnej podmienky za neprijateľnú nadobudol právoplatnosť, stane sa tak záväzným pre účastníkov konania, aj predovšetkým pre orgány, teda najmä súdy. Súd zovšeobecňuje svoje tvrdenia. Uvádza, že odporkaňa v čase uzatvárania dotknutej zmluvy o úvere nebola schopná posúdiť zákonné dôsledky uzavretej dohody o vyplnení zmenky. V tejto súvislosti navrhovateľ odkázal na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 28.11.2013 sp. zn. 43CoZm/18/2013. V ďalšom odkázal na odôvodnenie uznesenia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10Co/79/2013 zo dňa 5.9.2013, ktoré bolo vydané skutkovo a právne v zhodnej veci navrhovateľa, ako aj na uznesení Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoZm/10/2013 zo dňa 21.11.2013.

Odporkyňa sa k podanému odvolaniu nevyjadrila. Z dôvodu neznámeho pobytu odporkyne jej bola ustanovená opatrovníčka.

Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok bez toho, že by nariadil odvolacie pojednávanie, na ktorom by zopakoval, či doplnil dokazovanie vykonané súdom prvého stupňa. Právny dôsledkom takéhoto

preskúmania veci je viazanosť odvolacieho súdu skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa (§ 213 ods. 1, 3, 4, 5 a § 214 ods. 2 O.s.p.). Táto viazanosť sa však netýka právneho posúdenia veci odvolacím súdom. Pri preskúmaní rozsudku bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaného odvolania do tej miery, že nebol oprávnený tento rozsudok preskúmať z iných dôvodov, než ktoré boli výslovne uvedené v podanom odvolaní. Výnimku však tvoria vady konania, pokiaľ majú za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 1, 3 O.s.p.). Po takomto preskúmaní napadnutého rozsudku dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie navrhovateľa je čiastočne opodstatnené.

Prvostupňový súd vec nesprávne právne posúdil, keď neaplikoval Zákon zmenkový a šekový č. 191/1950 Zb. a napriek pasivite odporkyne preskúmal platnosť samotnej zmenky. Podobne ide o nesprávne právne posúdenie týkajúce sa oprávnenia súdu bez námietok odporkyne označiť za neprijateľnú zmluvnú podmienku dohodu o vyplňovacom zmenkovom práve.

Predmetom preskúmania je nárok zo zmenky uplatnený pôvodne navrhovateľom v cezhraničnom spore na základe článku 5 ods. 3 a článku 7 ods. 3 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 zo dňa 11.7.2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len Nariadenie). Nariadenie č. 861/2007 nemožno aplikovať v prípade, že odporca sa preukázateľne nezdržuje na adrese uvedenej v návrhu a súd mu ustanoví opatrovníka pre konanie z dôvodu, že sa zdržuje na neznámom mieste. O tejto vade návrhu má súd informovať navrhovateľa. Pokiaľ navrhovateľ nevezme svoj návrh na rozhodnutie podľa Nariadenia späť, súd ďalej koná podľa procesného práva štátu, v ktorom sa konanie vedie (čl. 4 ods. 3 Nariadenia).

Prvostupňový súd síce neinformoval navrhovateľa o takejto vade návrhu, ale ten potom, čo sa to dozvedel z napadnutého rozsudku, neuviedol to ako vadu konania. Preto tento vadný postup súdu nebol dôvodom pre zrušenie napadnutého rozsudku (§ 212 ods. 3 O.s.p.).

Navrhovateľ ako právnická osoba so sídlom v Českej republike podal dňa 28.3.2013 na Okresnom súde Prešov návrh na začatie konania proti odporkyňi, ktorá mala mať bydlisko na území Slovenskej republiky. Prvostupňový súd tento návrh na predpísanom tlačive, ani tlačivo C odporkyňi nedoručil.

Ustanovenie opatrovníka odporkyňi v spojení so nevzatím návrhu na začatie konania späť, má za dôsledok, že súd mal pokračovať v konaní podľa procesného práva Slovenskej republiky.

Prvostupňový súd návrh v podstate zamietol z dôvodu, že prvý nadobúdateľ zmenky -spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Bratislava vyplnila zmenku v rozpore so skutočnou dlžnou sumou vzhľadom na to, že v zmluve (zrejme úverovej) nebola uvedená ročná percentuálna miera nákladov (RPMN) a tým nárok prvého nadobúdateľa zmenky mohol v zmenke obsahovať iba sumu poskytnutého úveru bez poplatkov a bez úrokov. Takýto záver nebol súd oprávnený urobiť, pokiaľ odporkyňa nepodala konkrétne námietky.

Ako už bolo konštatované, predmetom návrhu na začatie konania v danom prípade bol nárok zo zmenky uplatňovaný za podmienok uvedených v Nariadení. Nie je preto možné v tejto súvislosti aplikovať ust. § 175 O.s.p. o zmenkovom platobnom rozkaze. Nie je však možné ani to, aby prvostupňový súd rozhodujúci o podanom návrhu, posudzoval uplatnené nároky zo zmenky v rozpore s ustanoveniami Zákona zmenkového a šekového č. 191/1950 Zb. To platí aj v prípade, keď vystaveniu zmenky predchádza spotrebiteľská zmluva. Zmenka je cenným papierom vydaným v zákonom stanovenej forme, ktorým sa určité osoby (zmenkoví dlžníci) zaväzujú majiteľovi zmenky zaplatiť v mieste a čase vyplývajúcom z listiny čiastku zmenkou určenú s tým, že ide o záväzky priame, bezpodmienečné, nesporné a abstraktné. Abstraktnosť zmenky sa prejavuje tým, že zákon neviaže vznik zmenkových nárokov na žiadne iné okolnosti, len na splnenie formalít, ktoré predpisuje. Jedná sa o platobný záväzok, ktorý nie je viazaný na iné vzťahy, ktoré inak medzi výstavcom a remitentom vo vlastnej zmenke nepochybne existujú. Aj keby dôvod vzniku zmenky bol na nej priamo vyznačený, nemá to nijaký vplyv na existenciu zmenkových záväzkov.

V preskúmvanej veci dohoda o zmenkovom vyplňovacom práve by podľa prvostupňového súdu mala tvoriť formálnu súčasť Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, a teda aj súčasť Zmluvy o úvere. Malo ísť o dôsledok toho, že toho istého dňa mala byť vyplnená a odporkyňou podpísaná zmenka, ktorá

neobsahovala zmenkovú sumu, ani dátum splatnosti tejto zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa v čl. 17 Všeobecných podmienok

poskytnutia úveru mali dohodnúť, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t. j. keď dlžník neuhradí včas po štyri po sebe idúce splátky, poprípade uhradí len časť splátok alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť splátky. Zmenková suma mala pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum úročenia zmenkovej sumy mal vyplniť na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatným celý dlh.

Predmetom vyplňovacieho práva nebola výška zmenkového úroku 0,25 % denne, ktorá už v tom čase bola vypísaná na zmenke a ktorú odporkyňa ako takú ako vystaviteľ zmenky podpísala. Ani úverová zmluva, ani Všeobecné podmienky poskytnutia úveru netvorila súčasť spisu a preto nemohli tvoriť predmet dokazovania pred prvostupňovým súdom.

Napriek tomu prvostupňový súd uznal túto Dohodu o vyplnení zmenky za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Jedná sa v podstate o súdom konštatované nesprávne vyplnenie zmenky bez toho, že by odporca túto, či akúkoľvek inú vadu namietal. Podstata vyplňovacieho zmenkového práva spočíva v oprávnení majiteľa blankozmenky svojim úkonom pozostávajúcim z doplnenia chýbajúcich častí, premeniť blankozmenku na cenný papier. Jedná sa o právo, ktoré prislúcha majiteľovi blankozmenky, ktoré musí byť nadobúdateľovi zmenky udelené jej vystaviteľom. Toto vyplňovacie právo nie je osobitným právom zmenkovým, ale má charakter práva všeobecne právneho. Nejde o právo záväzkové, ale špeciálne majetkové právo. Toto právo sa zakladá na dohovore medzi osobou, ktorá blankozmenku podpísala a osobou, ktorá blankozmenku prijíma. Takáto dohoda by mala mať písomnú formu. Jej nedodržanie však nie je podmienkou platnosti. Za platnú dohodu možno uznať aj konkludentne uzavretú dohodu, ktorej obsah dlžník nespochybňuje. Spravidla býva súčasťou inej zmluvy tak, ako tomu bolo v preskúmvanej veci. Dohoda o vyplňovacom práve či jednostranné prehlásenie vystaviteľa na blankozmenke o vyplňovacom práve jej majiteľa (obvykle spravidla u tzv. cudzích zmeniek), sú však nevyhnutnou súčasťou vystavenej blankozmenky. Pokiaľ by takáto dohoda či prehlásenie neboli urobené, zmenka ako cenný papier nevznikne. Preto vystaviteľ blankozmenky musí odovzdávať spolu s nevyplnenou zmenkou prvému majiteľovi zmenky buď tzv. vyplňovacie prehlásenie s doložkou na zmenke o existencii takéhoto prehlásenia, ktoré upozorňuje každého budúceho majiteľa zmenky o tomto vyplňovacom práve, alebo doklad o uzavretí Dohody o vyplňovacom práve. Takýmto prehlásením osoba podpísaná na blankozmenke oprávňuje ďalšieho majiteľa blankozmenky túto v chýbajúcich častiach v určitom rozsahu vyplniť. Takéto vyplňovacie prehlásenie ako vedľajšia listina ide spolu so zmenkou. Vyplňovacie právo nie je právom viaznucim na zmenke, nie je skutočným právom zmenkovým, je len právom so zmenkou súvisiacim. Toto vyplňovacie právo nezaniká premlčaním či odvolaním, ani úmrtím alebo zánikom dlžníka alebo majiteľa blankozmenky, ale len vyplnením blankozmenky. Pokiaľ v preskúmvanej veci je súčasťou Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ide o dôsledok neopodstatnenej aktivity navrhovateľa, ktorá nič nemení na osobitostiach tohoto majetkového práva.

Vystaviteľ blankozmenky má právo podať námietku nesprávne vyplnenej blankozmenky. Nemôže namietkať samotnú existenciu dohody o vyplňovacom práve, resp.

jednostranného vyplňovacieho prehlásenia. Predmetom námietky by mohlo byť aj tvrdenie, že dohodnutý obsah vyplňovacieho práva bol iný, než aký bol napísaný. V oboch prípadoch by musel odporca svoje tvrdenia preukázať. Námietka prislúcha len tomu, kto sa podpísal na pôvodne nevyplnenú listinu zmenky. Táto námietka však nemôže byť úspešne použitá, s výnimkou prípadu, keď majiteľ nadobudol zmenku nedobromyseľne alebo sa pri nadobudnutí zmenky previnil hrubou nebanlivosťou (§ 10 Zákona zmenkového a šekového č. 191/1950 Zb.). V tejto súvislosti je možné poukázať na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR č. SR 4/1999

Podľa tohto rozhodnutia, ak vyplní majiteľ zmenku, ktorá už bola vydaná ako neúplná (blankozmenku) odlišne od dojednania o jej vyplnení, nie je z tohto dôvodu zmenka neplatná. Nesprávne vyplnenie zakladá námietku dlžníka v zmysle čl. I. § 10 Zákona zmenkového a šekového. Takúto námietku môže vzniesť len samotný dlžník, a to len zo skôr uvedených dôvodov.

Aj keby bola pôvodne neúplná zmenka vyplnená spôsobom odporujúcim vyplňovaciemu právu, vyplnením sa stala z formálneho hľadiska skutočnou zmenkou a má všetky predpísané náležitosti. Majiteľ takejto zmenky má zásadne všetky práva s touto listinou spojené, preto citované ustanovenie

čl. I. § 10 priznáva dlžníkovi z takejto zmenky len právo na námietku nedobromyseľnosti či hrubej nedbanlivosti proti majiteľovi a nepriznáva mu právo namietat' neplatnosť zmenky ako takej. S tým súvisí dôkazná povinnosť na strane dlžníka. Ten musí namietat' a preukázať, že pôvodne išlo o blankozmenku, ktorá mala byť vyplnená inak. Toto právo mu však patrí, len ak je zmenka naďalej vo vlastníctve pôvodného majiteľa. Ak však bola zmenka rubopisovaná na ďalšieho majiteľa, bude treba, aby ešte preukázal, že tento nový majiteľ bol pri nadobúdaní zmenky nedobromyseľným alebo že sa prevínil aspoň hrubou nedbanlivosťou.

V tejto súvislosti došlo k pokusom o zvrátenie dôsledkov spojených s indosáciou zmenky stanovenou v čl. I. § 17 citovaného zákona v nálezoch Ústavného súdu ČR č. PL ÚS 16/12 a IV.ÚS 457/10 zo dňa 18. 7. 2013. V oboch prípadoch súdy preskúmavali zmenky v dôsledku námietok podaných odporcami a nie z úradnej povinnosti.

Použitie týchto výkladových nálezov nie je však v preskúmavanej veci aktuálne vzhľadom k tomu, že odporca námietku neplatnosti Dohody o vyplňovacom práve nepodal a z úradnej povinnosti nemôže súd preskúmavať ani zabezpečovaciu zmenku vystavenú v súvislosti s predchádzajúcou spotrebiteľskou úverovou zmluvou.

Vzhľadom k abstraktnému charakteru zmenky ako takej nie je pre rozhodnutie vo veci právne významné, či jej podpísaniu predchádzalo uzavretie spotrebiteľnej úverovej zmluvy.

Prvostupňový súd označil túto Dohodu o vyplnení zmenky za neprijateľnú zmluvnú podmienku, a to predovšetkým z dôvodu, že umožňuje požadovať od dlžníka (spotrebiteľa) neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nespĺnením záväzku (§ 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka a čl. 2 písm. a) Smernice 93/13/EHS v spojení s Prílohou ods. 1 písm. s). Keďže však predmetom Dohody o vyplňovacom práve nebolo dojednanie výšky zmenkového úroku 0,25 % denne, je tento právny dôvod absolútne neprijateľný.

Podobne je bez právneho významu tvrdenie prvostupňového súdu, že zmluva o úvere zo dňa 12.11.2008 neobsahuje údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov (RPMN). Táto skutočnosť by mohla mať význam len v prípade, že by súd rozhodoval o zaplatení dlžnej čiastky z titulu záväzku zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy, alebo že by odporkyňa namietala nesprávne vyplnenie blankozmenky v dôsledku nedodržania Dohody o vyplňovacom práve z hľadiska skladby dodatočne vyplnenej zmenkovej sumy. Ani v takom prípade by táto skutočnosť nemala vplyv na povinnosť dlžníka zaplatiť veriteľovi zostatok dlžného úveru. Súd však žiadnu zmluvu o úvere nepreskúmaval.

Tak, ako bolo konštatované, Dohoda o vyplňovacom práve, resp. jednostranne vyplňovacie prehlásenie vystaviteľa zmenky, zakladajú právo majiteľa zmenky viaznuce priamo na zmenke a až do vyplnenia blankozmenky sú jej nevyhnutnou súčasťou. Čl. I. § 10 Zákona zmenkového a šekového priznáva v tejto súvislosti vystaviteľovi zmenky len právo namietat' nesprávne vyplnenú blankozmenku. Je neprípustné, aby súd bez akejkoľvek námietky zo strany dlžníka výslovne požadovanej zákonom dospel k záveru o neplatnosti Dohody o vyplňovacom práve k blankozmenke a tým aj o neplatnosti zmenky. Pokiaľ je zmenka podpísaná a vyplnená, v prípade pasivity odporcu zakladá právo na plnenie v nej uvedené.

Výnimku z výlučnosti práva zmenkového dlžníka namietat' prípadné vady zmenky nie je možné vyvodit' ani z článku I. § 5 Zákona zmenkového a šekového. Podľa tohto ustanovenia úrok (na zmenke splatnej na videnie alebo na určitý čas po videní) beží až od dátumu vystavenia zmenky, pokiaľ nie je určený deň iný. U ostatných zmeniek (fixných alebo datazmeniek) platí prípadná úroková doložka za nenapísanú (čl. I. § 34 ods. 1 Zákona zmenkového a šekového). Zmenka splatná na videnie (vistazmenka) je splatná pri predložení a tento okamžik je pre vystaviteľa zmenky v čase jej vystavenia v zásade neznámy. Naproti tomu je u fixných zmeniek či datazmeniek splatnosť zrejma už pri ich vystavení. Nič preto nebráni účastníkom, aby prípadné úroky zahrnuli priamo do zmenkovej sumy. Úprava čl. I. § 5 Zákona zmenkového a šekového poskytuje preto možnosť určitého dorovnania výlučne len zmenkám, ktoré majú neurčitú dobu splatnosti a teda aj vistazmenke vystavenej v tejto veci.

Pokiaľ by úrok stanovený podľa čl. I. § 5 mohol byť v vistazmenke určený až do zaplatenia zmenkovej sumy, boli by zmenky fixné a datazmenky výrazne znevýhodnené, keďže u nich dňom splatnosti zmenky vzniká nárok v rozsahu čl. I. § 48 Zákona zmenkového a šekového len na postihový 6 % úrok.

Úročenie sa môže začať najskôr dňom vystavenia zmenky. Vystaviteľom zmenky môže byť určený aj neskorší deň, ako napríklad deň, ktorým sa dlžník dostal do omeškania podľa bodu 4 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru so zaplatením dlhu v preskúmvanej veci. Jedná sa v podstate o deň, keď dôjde k zosplateniu úveru (pri použití terminológie uvedenej v § 506 Obchodného zákonníka), ktorý by súčasne mal byť dňom vyplnenia blankozmenky.

Takto určený úrok stanovený doložkou na zmenke je právne prípustný len do dňa splatnosti zmenky, t. j. do dňa predloženia vistazmenky na platenie dlžníkovi. Počnúc dňom splatnosti zmenky vznikajú majiteľovi zmenky priamo zo zákona nové postihové práva podľa čl. I. § 48 Zákona zmenkového a šekového, vrátane práva na 6 % úrok.

Deň splatnosti vistazmenky nie je na nej uvedený. V preskúmvanej veci nie je zo spisu jednoznačne zistiteľné, kedy sa zmenka stala splatnou, t. j. kedy bola predložená na platenie. Len z podaného návrhu na začatie konania možno vyvodiť, že splatnosť zmenky nastala pravdepodobne ku dňu 22.11.2010, od ktorého si navrhovateľ požaduje zákonný 6 % úrok. Každý majiteľ vyplnenej vistazmenky vie z nej zistiť, že má právo na dohodnutý úrok od vyplnenia blankozmenky, t. j. odo dňa zosplatenia úveru (29.9.2010) a že mu tento úrok patrí do dňa splatnosti zmenky, t. j. do dňa jej predloženia na zaplatenie (pravdepodobne 22.11.2010).

Právnym dôsledkom takto vystaveného dohodnutého zmenkového úroku je, že z takejto zmenky nevzniká jej majiteľovi po dni splatnosti zmenky, okrem zákonného 6 % postihového úroku ročne, nárok aj na dohodnutý zmenkový úrok. Takýto dohodnutý úrok by z hľadiska svojho účelu mal blízko k úroku z úverovej zmluvy (§ 497 a § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka). Jedná sa však o mimozmenkové právo záväzkové.

Aj v tejto súvislosti vystáva otázka, či súd môže v prípade pasivity účastníka k tomuto výkladu obsahu zmenky prihladať ex offa. Odvolací súd je toho názoru, že to možné je, a to hneď z dvoch dôvodov:

Záväzky vyplývajúce z vyplnenej zmenky sú priame, bezpodmienečné, nesporné a abstraktné.

Remitent ako prvý majiteľ zmluvy a o to viac indosant ako ďalší majiteľ, ktorý nadobudol už vyplnenú zmenku (ako v preskúmvanej veci) majú v rukách spravidla len listinu zmenky, v ktorej každé slovo má svoj význam a účel. O existencii vád oprávňujúcich vystaviteľa zmenky (emitenta) na vznesenie námietok relatívnych, kauzálnych, ale aj absolútnych, sa môže majiteľ dozvedieť len v prípade, že vystaviteľ zmenky takúto námietku v súdnom konaní uplatní.

Vychádzajúc z tejto zásady môže súd ex offa prihladať len k vadám zistiteľným z textu samotnej (už vyplnenej) zmenky, kde sa nejedná o prejav vôle vystaviteľa zmenky, ale o vadu spochybňujúcu samotnú existenciu zmenky či niektorej jej doložky. Jedná sa napríklad o chýbajúci podpis vystaviteľa zmenky, či o podpis, ktorý nie je vlastnoručný (§ 40 ods. 2 Občianskeho zákonníka), o zmenku ktorá neobsahuje platobný príkaz, o zmenku s niekoľkými platobnými miestami, či o chýbajúce označenie, že sa jedná o zmenku (čl. V. § 1 Zákona zmenkového a šekového).

Preskúmať správnosť výšky dohodnutého zmenkového úroku uvedenej už pri vystavení zmenky, je možné len na základe námietky (či inak prejavenej včasnej formy nesúhlasu) dlžníka.

Súd je však oprávnený ex offa prihladať na to, že zmenkový úrok (v danom prípade 0,25 % denne) bol dojednaný len do splatnosti zmenky, a teda nie až do zaplatenia zmenkovej sumy, ako si to uplatňuje navrhovateľ v preskúmvanej veci. Každému dlžníkovi či vystaviteľovi vistazmenky, v ktorej bol doplňovaný dátum splatnosti dojednaného zmenkového úroku, musí byť pri jej predložení na platenie zrejmé, že takto dojednaný úrok patrí majiteľovi zmenky len za čas do splatnosti zmenky. Preto aj v preskúmvanej veci zo zmenky nevyplýva, že by sa zmenkový úrok mal platiť až do zaplatenia zmenkovej sumy. Vychádzajúc z vykonaného dokazovania by navrhovateľovi ako majiteľovi zmenky mal patriť dohodnutý zmenkový úrok za obdobie od 29.9.2010 do 22.11.2010, preto odvolací súd v tejto časti ktorou zamietol uplatnený zmenkový úrok 0,25% denne z jednotlivých súm za obdobie po 22.11.2010 potvrdil.

Navrhovateľ sa v návrhu domáhal a domáha zmenkového úroku za celé obdobie z toho istého právneho dôvodu, tvrdiac, že ide o postihové zmenkové právo podľa čl. 3 § 48 ZZŠ. Tento svoj názor nezmenil ani po poučení zo strany súdu, že sa tu jedná o 2 nároky, samostatne právne aj skutkovo, pričom nárok na mimozmenkový úrok navrhovateľ nezdôvodnil a nezdokladoval.

Keďže sa nejedná o zmenkový úrok, nie je mu možné touto žalobou vyhovieť.

Keďže však prvostupňový súd svoje rozhodnutie nesprávne právne zdôvodnil a v tejto súvislosti aj nedostatočne zistil skutkový stav, pričom konanie trpí aj vadou, ktorá by mala za následok nesprávne a nevykonateľné rozhodnutie, musel byť rozsudok v prevyšujúcej časti v súlade s § 221 ods. 1 písm. f), h) O.s.p. zrušený a vec vrátená súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí vo veci samej rozhodne prvostupňový súd aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal odvolací súd Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.